

Kiss Székely Zoltán

Csak fehérbe öltözötte

Próbáljuk meg nagyképűség nélkül elképzelni a hatvanas évek elején, május elsejei Vásárhelyen egy bolyais kissrác világra-ébredését, akivel mást sem akartak láttatni, csak vöröset meg trikolort. Tanár apja és tanító nagyapja előzetes „vétkei” miatt a megfélemlített család, óvva az új nemzedéket, még népdalt, még cigánynótát sem mert énekelni. Egyáltalán énekelni sem mert. Inkább csak hallgatott. *(Azóta sem énekelek. Nem tudok énekelni hangos szóval ma sem. Farkasüvöltést forrasztott a torkomra a keserűség.)* S mást se hallgathatott, csak az „Áldunk büszke Romániát”. *(A díszteremben KISZ-gyűlésen rúgatták ki velünk azt a nagyszájú nagydiákot, kinek csak annyi bűne volt, hogy éjszakánként a Kossuthon meghallgatta az „Isten, áldd meg a magyart”. A Harap-gyereket meg csak azért kellett megaláznunk, mert Izraelbe vándorolt ki. A szüleivel. – Azóta sejtem, hogy a való világunkban mit jelent fehér szerecsennek lenni. Emlékszem: akkor lázadtam először. Tüntetően Mengyelejev oroszról fordított életrajzát olvastam titokban azon a „díszgyűlésen”. Naiv ellenszegülés az igazságtalanság-korbáccsal szemben. A mintadiák lappangó ellenállása. Mert másképpen nem maradhattam volna meg őseim által felépített iskolámban.)*

Ahogy kibomlottak a szélben, a Városháza vígan harsogó szekrénynyi hangszórói előtt azok a zászlók! Akkor mindig fújt kissé a szél a Nagyállomás felől. *(A Kombinát narancsvörös rókafarkát az égre még nem lázálmodta senki sem, s a gólyák még versenyt repültek a Repülőtér vitorlásaival.*

KISS SZÉKELY ZOLTÁN (1951), biológus, kutató tanár, tudománypopularizáló író. Első verseskötete: *Az anyanyelvi keresztje* (2015).

*Mindig is vágyakoztam repülni, de a tiltás
szigora visszatartott. Tudva tudtam, hogy
megbélyegzett ember fia nem repülhet szabadon,
még vitorlással sem Vásárhely békés kék egén...)*

Ahogy azt figyeltük, hogyan próbamenetelnek az ünnepi
felvonulásra készülve az iskolapályán a felsős diákok.

Csak az ünnepi felvonulásokra készült egyenruhában.

Fehér tornászpantalló, rövid ujjú hófehér ing.

Munka hadának a lépte dobog, Zendülő ének az égre lobog, Hajnali fényözön földre leszáll, Kézben a kéz és vállhoz a váll!	Repülj te lángoló, tűzszínű zászló, Vezess az éjek éjén át, Vezess a harcra, sok sápadt arcra, Derítsd a hajnal bíborát!
--	---

Csak májusban vonultak így: csak piros zászlók alatt.

Augusztusban a háromszínű volt a kötelező divat.

Alig vártuk, hogy mi is csak fehérbe öltöztöten...

*(Délutánra a népiünnep a Somostetőre hívogatta
az elszabadultan sört vedlő Flekkenburg lakóit.)*

Aztán évről évre egyre több felsős diák betegedett meg
augusztus huszonharmadikára. De a kötelező 16×16
zászlóvivőre szüksége volt a Pártnak. A kisebbekre is sor
került hát. Elég magas voltam, és erős, hogy kitarított kézzel
vigyek én is szélcibálta zászlót a diákok falanxában.

Száll a dalunk, szava ég fele tör, Lánokban az építő harcos ököl Fáklyavivők kezén csörög a bilincs, Izzik a tűz, de ki szítsa, ma nincs.	Lépj te a helyükbe, szítsad a lángot, És döngesd bátran a falat, Vagyunk egy jobb rend hű katonái, S leszünk a győztes élcsapat.
--	---

Ám akkor már falanszter volt. Hát én is... megbetegedtem.

Negyedszázadnyi idő multán – sörösüvegeket
gyűjtöttem a Somostetőn majális után. Kellett a pénz.

Pedagógus munkanélküli voltam, két kis-

*gyerekkel. És éppen hazaáruoló, mert gyermekem sikeres
orvosi kezelése reményében áttelepedésemet kértem.*

*Akkor adtam el az Ócskán először könyvtáram
értékesebb darabjait. A Kemény-köteteket éppen
az unokának, akinek tanára voltam azelőtt.*

*S a bakelit lemezeket. Az István, a királyból
két hétig éltünk... Aztán a megszegyenítőnek
szánt Vörös Szoba. Már rég nem akartam
vonulni, piros zászlók alatt se, május elsején se.*

*D

Próbáljuk meg nagyképűség nélkül elképzelni
a kétezertízes évek derekán, májusi Vásárhelyen
egy bolyais vendiák ébren-világát, aki Igazi
csíki sört iszik és flekkent eszik a Somostetőn.
*(Hogy ma már a Somostetőn a flekken helyett
a mici a divat, s majálisozni kikényszerülünk
saját szülővárosukból a Maros mellé, Szentgyörgyre?)*

Beállok a sorba: elfoglalom végső helyemet a deákok
falánxában, az utolsó sorban. Vonulunk
karunk erejével tartva a világos kék eget,
az aranyló hadak útját. Nyolcágú napcsillag,
ezüstös holdsarló terhe alatt. Csak fehérbe öltözötten.

„Zakatoló” aktivista propaganda (1957, fotó: Molnár Edit, MTI)